

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ

॥ ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ಶ್ರೀ ರಂಗರಾಮಾನುಜ ಮಹಾದೇಶಿಕನ್

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ಶ್ರೀಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ರಾಮಾನುಜಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಮತೇ ನಿಗಮಾಂತಮಹಾದೇಶಿಕಾಯ ನಮಃ
ಶ್ರೀಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಭರತಶತ್ರುಘ್ನಹನುಮತ್ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಾಮಚಂದ್ರ ಪರಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ

|| ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||

ಸೀತಾಲಕ್ಷ್ಮಣಸಹಿತಸ್ಯ ಶ್ರೀರಾಮಸ್ಯ ದುಃಖಮಗ್ನಪೌರಜನಮುಖೇಭ್ಯೋ ವಿವಿಧಾ
ವಾರ್ತಾಃ ಶ್ರಾವಂ ಶ್ರಾವಂ ಪಿತುರ್ದರ್ಶನಾರ್ಥಂ ಕೈಕೇಯ್ಯಾ ಭವನೇ ಗಮನಂ

ದತ್ತಾ ತು ಸಹ ವೈದೇಹ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಧನಂ ಬಹು |
ಜಗ್ಮತುಃ ಪಿತರಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸೀತಯಾ ಸಹ ರಾಘವೌ || 2.33.1 ||

ತತೋ ಗೃಹೀತೇ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಭ್ಯಾಮಶೋಭೇತಾಂ ತದಾಯುಧೇ |
ಮಾಲಾದಾಮಭಿರಾಸಕ್ತೇ ಸೀತಯಾ ಸಮಲಂಕೃತೇ || 2.33.2 ||

ತತಃ ಪ್ರಾಸಾದಹರ್ಮ್ಯಾಣಿ ವಿಮಾನಶಿಖರಾಣಿ ಚ |
ಅಭಿರುಹ್ಯ ಜನಃ ಶ್ರೀಮಾನುದಾಸೀನೋ ವ್ಯಲೋಕಯತ್ || 2.33.3 ||

ನ ಹಿ ರಥ್ಯಾಃ ಸುಶಕ್ಯಂತೇ ಗಂತುಂ ಬಹುಜನಾಕುಲಾಃ |
ಆರುಹ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಾಸಾದಾದ್ ದೀನಾಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ರಾಘವಂ || 2.33.4 ||

ಪದಾತಿಂ ಸಾನುಜಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಸೀತಂ ಚ ಜನಾಸ್ತದಾ |
ಊಚುರ್ಬಹುಜನಾ ವಾಚಃ ಶೋಕೋಪಹತಚೇತಸಃ || 2.33.5 ||

ಯಂ ಯಾಂತಮನುಯಾತಿ ಸ್ಮ ಚತುರಂಗಬಲಂ ಮಹತ್ |
ತಮೇಕಂ ಸೀತಯಾ ಸಾರ್ಧಮನುಯಾತಿ ಸ್ಮ ಲಕ್ಷ್ಮಣಃ || 2.33.6 ||

ಐಶ್ವರ್ಯಸ್ಯ ರಸಜ್ಞಃ ಸನ್ ಕಾಮಾನಾಂ ಚಾಕರೋ ಮಹಾನ್ |
ನೇಚ್ಛತ್ಯೇವಾನ್ಯತಂ ಕರ್ತುಂ ವಚನಂ ಧರ್ಮಗೌರವಾತ್ || 2.33.7 ||

ಯಾ ನ ಶಕ್ಯಾ ಪುರಾ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಭೂತೈರಾಕಾಶಗೈರಪಿ |
ತಾಮದ್ಯ ಸೀತಾಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ರಾಜಮಾರ್ಗಗತಾ ಜನಾಃ || 2.33.8 ||

ಅಂಗರಾಗೋಚಿತಾಂ ಸೀತಾಂ ರಕ್ತಚಂದನಸೇವಿನೀಂ |
ವರ್ಷಮುಷ್ಣಂ ಚ ಶೀತಂ ಚ ನೇಷ್ಯತ್ಯಾಶು ವಿವರ್ಣತಾಂ || 2.33.9 ||

ಅದ್ಯ ನೂನಂ ದಶರಥಃ ಸತ್ತ್ವಮಾವಿಶ್ಯ ಭಾಷತೇ |
ನಹಿ ರಾಜಾ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ವಿವಾಸಯಿತುಮರ್ಹತಿ || 2.33.10 ||

ನಿರ್ಗುಣಸ್ಯಾಪಿ ಪುತ್ರಸ್ಯ ಕಥಂ ಸ್ಯಾದ್ ವಿನಿವಾಸನಂ |
ಕಿಂ ಪುನರ್ಯಸ್ಯ ಲೋಕೋಽಯಂ ಜಿತೋ ವೃತ್ತೇನ ಕೇವಲಂ || 2.33.11 ||

ಆನೃಶಂಸ್ಯಮನುಕ್ರೋಶಃ ಶ್ರುತಂ ಶೀಲಂ ದಮಃ ಶಮಃ |
ರಾಘವಂ ಶೋಭಯಂತೈತೇ ಷಡ್ಗುಣಾಃ ಪುರುಷರ್ಷಭಂ || 2.33.12 ||

ತಸ್ಮಾತ್ ತಸ್ಮೋಪಘಾತೇನ ಪ್ರಜಾಃ ಪರಮಪೀಡಿತಾಃ |
ಔದಕಾನೀವ ಸತ್ತ್ವಾನಿ ಗ್ರೀಷ್ಮೇ ಸಲಿಲಸಂಕ್ಷಯಾತ್ || 2.33.13 ||

ಪೀಡಯಾ ಪೀಡಿತಂ ಸರ್ವಂ ಜಗದಸ್ಯ ಜಗತ್ಪತೇಃ |
ಮೂಲಸ್ಯೇವೋಪಘಾತೇನ ವೃಕ್ಷಃ ಪುಷ್ಪಫಲೋಪಗಃ || 2.33.14 ||

ಮೂಲಂ ಹ್ಯೇಷ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಧರ್ಮಸಾರೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ |
ಪುಷ್ಪಂ ಫಲಂ ಚ ಪತ್ರಂ ಚ ಶಾಖಾಶ್ಚಾಸ್ಯೇತರೇ ಜನಾಃ || 2.33.15 ||

ತೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಇವ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಪಲ್ಯಃ ಸಹಬಾಂಧವಾಃ |
ಗಚ್ಛಂತಮನುಗಚ್ಛಾಮೋ ಯೇನ ಗಚ್ಛತಿ ರಾಘವಃ || 2.33.16 ||

ಉದ್ಯಾನಾನಿ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ ಚ ಗೃಹಾಣಿ ಚ |
ಏಕದುಃಖಸುಖಾ ರಾಮಮನುಗಚ್ಛಾಮ ಧಾರ್ಮಿಕಂ || 2.33.17 ||

ಸಮುದ್ಧೃತನಿಧಾನಾನಿ ಪರಿಧ್ವಸ್ತಾಜಿರಾಣಿ ಚ |
ಉಪಾತ್ತಧನಧಾನ್ಯಾನಿ ಹೃತಸಾರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ || 2.33.18 ||

ರಜಸಾಭ್ಯವಕೀರ್ಣಾನಿ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾನಿ ದೈವತೈಃ |
ಮೂಷಕೈಃ ಪರಿಧಾವದ್ಭಿರುದ್ಭಿಲ್ವಿರಾವೃತಾನಿ ಚ || 2.33.19 ||

ಅಪೇತೋದಕಧೂಮಾನಿ ಹೀನಸಮ್ಮಾರ್ಜನಾನಿ ಚ |
ಪ್ರಣಷ್ಟಬಲಿಕರ್ಮೇಜ್ಯಾಮಂತ್ರಹೋಮಜಪಾನಿ ಚ || 2.33.20 ||

ದುಷ್ಕಾಲೇನೇವ ಭಗ್ನಾನಿ ಭಿನ್ನಭಾಜನವಂತಿ ಚ |
ಅಸ್ಮತ್ಯಕ್ತಾನಿ ಕೈಕೇಯೀ ವೇಶ್ಮಾನಿ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತಾಂ || 2.33.21 ||

ವನಂ ನಗರಮೇವಾಸ್ತು ಯೇನ ಗಚ್ಛತಿ ರಾಘವಃ |
ಅಸ್ಮಾಭಿಶ್ಚ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಂ ಪುರಂ ಸಂಪದ್ಯತಾಂ ವನಂ || 2.33.22 ||

ಬಿಲಾನಿ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಃ ಸರ್ವೇ ಸಾನೂನಿ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಃ |
ತ್ಯಜಂತ್ವಸ್ಮದ್ಭಯಾದ್ಭೀತಾ ಗಜಾಃ ಸಿಂಹಾ ವನಾನ್ಯಪಿ || 2.33.23 ||

ಅಸ್ಮತ್ಯಕ್ತಂ ಪ್ರಪದ್ಯಂತು ಸೇವ್ಯಮಾನಂ ತ್ಯಜಂತು ಚ |
ತೃಣಮಾಂಸಫಲಾದಾನಾಂ ದೇಶಂ ವ್ಯಾಲಮೃಗದ್ವಿಜಂ || 2.33.24 ||

ಪ್ರಪದ್ಯತಾಂ ಹಿ ಕೈಕೇಯೀ ಸಪುತ್ರಾ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ |
ರಾಘವೇಣ ವಯಂ ಸರ್ವೇ ವನೇ ವತ್ಸ್ಯಾಮ ನಿವೃತಾಃ || 2.33.25 ||

ಇತ್ಯೇವಂ ವಿವಿಧಾ ವಾಚೋ ನಾನಾಜನಸಮೀರಿತಾಃ |
ಶುಶ್ರಾವ ರಾಘವಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನ ವಿಚಕ್ರೇಽಸ್ಯ ಮಾನಸಂ || 2.33.26 ||

ಸ ತು ವೇಶ್ಮ ಪುನರ್ಮಾತುಃ ಕೈಲಾಸಶಿಖರಪ್ರಭಂ |
ಅಭಿಚಕ್ರಾಮ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಮತ್ತಮಾತಂಗವಿಕ್ರಮಃ || 2.33.27 ||

ವಿನೀತವೀರಪುರುಷಂ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ತು ನೃಪಾಲಯಂ |
ದದರ್ಶಾವಸ್ಥಿತಂ ದೀನಂ ಸುಮಂತ್ರಮವಿದೂರತಃ || 2.33.28 ||

ಪ್ರತೀಕ್ಷಮಾಣೋಽಭಿಜನಂ ತದಾರ್ತ -
ಮನಾರ್ತರೂಪಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವಾಧ |

ಜಗಾಮ ರಾಮಃ ಪಿತರಂ ದಿದೃಕ್ಷುಃ
 ಪಿತುರ್ನಿದೇಶಂ ವಿಧಿವಚ್ಚಿಕೀರ್ಷುಃ || 2.33.29 ||

ತತ್ಪೂರ್ವಮೈಕ್ಷ್ಣಾಕಸುತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
 ರಾಮೋ ಗಮಿಷ್ಯನ್ ನೃಪಮಾರ್ತರೂಪಂ |
 ವ್ಯತಿಷ್ಠತ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತದಾ ಸುಮಂತ್ರಂ
 ಪಿತುರ್ಮಹಾತ್ಮಾ ಪ್ರತಿಹಾರಣಾರ್ಥಂ || 2.33.30 ||

ಪಿತುರ್ನಿದೇಶೇನ ತು ಧರ್ಮವತ್ಸಲೋ
 ವನಪ್ರವೇಶೇ ಕೃತಬುದ್ಧಿನಿಶ್ಚಯಃ |
 ಸ ರಾಘವಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸುಮಂತ್ರಮಬ್ರವೀ -
 ನ್ನಿವೇದಯಸ್ವಾಗಮನಂ ನೃಪಾಯ ಮೇ || 2.33.31 ||

|| ಇತ್ಯಾರ್ಷೇ ಶ್ರೀಮದ್ರಾಮಾಯಣೇ ವಾಲ್ಮೀಕೀಯೇ ಆದಿಕಾವ್ಯೇ
 ಅಯೋಧ್ಯಾಕಾಂಡೇ ತ್ರಯಸ್ತಿಂಶಃ ಸರ್ಗಃ ||